

КъулыкъушӀэхэм афэгушӀуагъ

Урысые Федерацием хэгъэгу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ икӕулыкӕухэм ялофышӀэ и Мафэ фэгъэхыгъэ зэхахьэу тыгъуасэ щылагъэм хэлэжыагъ ыкӀи зимэфэкӀ хэзыгъэунэфыкӀыхэрэм кӕфэгушӀуагъ Адыгэ Республикэм и Лышхьэу Къумпыл Мурат.

Ӏофтхьабзэм хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, федеральнэ инспектор шхьалэу Сергей Дрокинэр, АР-м и Апшӕрэ хыкум итхьаматэу Трахьо Аспӕн, республикэм ипрокурор шхьалэу Игорь Шевченкэр, щынэгъончӕнымкӀэ федеральнэ къулыкӕум и ГъэлорышӀаплӕу шӕолпырым щылӕм ипӕцӕу Виктор Шаменковыр, УФ-м и Следственнэ Комитет иследственнэ ГъэлорышӀаплӕ ипӕцӕу Александр Глушенкэр, нэмыкӀхэри.

АР-м и Лышхьэу пӕублэ псалъэ кышӀызэ, мы къулыкӕум зищӀыӀэныгъэ гъогу езыпхыгъэ пстӕуми, ветеранхэм ямэфэкӀкӀэ афэгушӀуагъ, гушыӀэ дӕхабэ апигъохыгъ. Рӕхъатныгъэр ыкӀи хӕбзӕгъэуцугъэр къаухъумӕхӕзэ ахэм ялофшӀэн зэрӕзехӕхэрэм, щытхъу хӕлӕу япшӕрылхэр зӕрагъэцӕкӀэхэрэм мӕхъанэшхо иӀэу ылытагъ. Цыфхэм ящынэгъончӕгъэ ухъумӕгъэным, бзӕджӕшӀагъэхэм апӕшӀуекӀогъэным зищӀыӀэныгъэ гъогу езыпхыгъэ лӕуж лӕпчэ ежӕ илӕхъанӕкӀэ лыхъужӕхэр бӕу кызырӕ-

хӕкӀыхэрэр хигъэунэфыкӀыгъ.

— Мы мӕфӕкӀ мафӕм къулыкӕум иветеранхэм анахьэу сафӕгушӀомӕ сшӀоигъу. Опытӕу аӕкӀӕлпымкӀэ ахэр ныбжыкӀэхэм адӕгуацӕх, кыткӀӕхъухьӕхэр лӕужхэм яхӕгъэу шӀу альӕгъоу пӕугъэнхэм пылтых. Министерствэм илофышӀэхэм япшӕрылхэр зӕрифӕшӕуашӕу зӕрагъэцӕкӀэхэрэм ишӀуагъӕкӀэ, республикэм бзӕджӕшӀагъэу цызырахьӕхэрэм япчӕгъэ нахь макӀэ мӕхъу, а кӕгъӕлӕгъонымкӀэ кӕралыгъом ишӕолпыр анахь дӕгъухэм тащыш. Мы илӕсыр пштӕмӕ, республикэм бзӕджӕшӀагъэу цызырамыхьагъэу мӕфитӀу кыхӕкӀыгъ, ац фӕдӕ щысӕхэр нахьыбӕу тилӕнхӕ фае. Ведомствэм игъӕхьагъэхэм къащымыкӀӕу ыпӕкӀэ лыкӀотӕным, къулыкӕум имӕхъанӕ зыкӕгъӕлӕтыгъэным пылын фае. УФ-м и Президентӕу Владимир Путиным кызырӕхигъӕцӕу, полицием хӕтхэм непӕрэ щылакӀэм диштӕхэрэ шӀӕныгъэ куухэр аӕкӀӕлпынхӕ, техникэм, оборудованием лӀф арашӀӕшӕун фае. Ау шӀуагъэ кытӕу мы къулыкӕур хыгъэным ылӕпсӕ шхьалӕу сыдигъуи

щытыгъэр ыкӀи щытыр полицием зищӀыӀэныгъэ гъогу езыпхыгъэм шыпкыагъэ, зӕфагъэ хӕлыныр, илофшӀэн фӕшӕыпкӕӕныр ары. АцкӀи, цыфхэм яфитыныгъэхэр ухъумӕгъэнхэмкӀи, нэмыкӀ лӕныкӕохэмкӀи шӕуипшӕрылхэр зӕрифӕшӕуашӕу жъугъэцӕкӀӕнхӕу республикэм щыпсӕухэрэр кышӕуцӕгъых. Ныбджӕгъу лӕплӕхэр, шӕуимӕфӕкӀкӀэ шӕори, шӕуигупсӕхэмисышӕуфӕгушӀо, псауныгъэ пытӕ шӕуилӕу, шлоу щылӕр ӕкӀэ кыжӕудӕхъунӕу сышӕу-

фӕлӕало, — кышӕуагъ Къумпыл Мурат.

Полицием лӀф щызышӀӕрӕ нӕбгырӕ зауӕмӕ АР-м и Лышхьэу ирӕзеныгъэ тхылхэр афагъӕшӕошагъэх. Мыхэм ӕкӀэми Къумпыл Мурат афӕгушӀуагъ, кӕлӕжыгъэхэр аритыжыгъэх.

АР-м хэгъэгу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ иминистрӕу Владимир Алай гушыӀӕр зештӕм, илофшӀӕгъухэм, къулыкӕум иветеранхэм рӕзеныгъэ гушыӀэхэмкӀэ закыфигъӕзагъ. Федеральнэ ведомствэм ипӕцӕу Владимир Колокольцевыр кызырафӕгушӀорӕр зӕрыт тхыгъэм кӕджагъ. Илӕс 300-кӀэ узӕкӀӕлӕбӕжӕмӕ зӕхӕцӕгъэ къулыкӕум щытхъу хӕлӕу ипшӕрылхэр непи зӕригъӕцӕкӀэхэрэр, кӕралыгъом хӕхъоныгъэхэр ышӀынхэм илахышӀу зӕрӕхӕлпыр кышӕуагъ. Адыгеим хэгъэгу кӀоцӀ лӀфхэмкӀэ и Министерствэ илофшӀӕн изӕфӕхысыжӕхэм заккыфӕбгъазӕмӕ, узӕрыгушхон, щысӕ зытӕпхын плӕӕкӀыштхӕ кӕгъӕлӕгъонхэр зӕрилӕхэр министрӕм кыхигъӕцӕгъ. Полицием икӕулыкӕушӀэхэм цыфхэм цыхьӕ кӕфашыныр, бзӕджӕшӀэхэм апӕшӀуекӀогъэныр, рӕ-

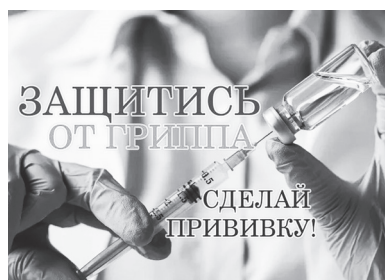
хъатныгъэр ыкӀи законыр укъуагъэ мыхъуным лӀф дӕшӀӕгъэныр — джары пстӕуми анахь шхьалӕу зигугъу кышӀыгъэр.

Полицием илофышӀӕхъу къулыкӕур ахьызӕ бзӕджӕшӀэхэм апӕуцужыыхи, зыпсӕ зыгъӕтӀылыгъэхэр тщыгъупшӕхӕ зӕрӕмыхъуштхэр, ахэм лыхъужӕныгъэу зӕрахьагъэр егъашӀӕм тыгу зӕрилпыщтыр министрӕм кышӕуагъ. Ахэм яшӀӕжӕ агъӕлӕплӕзӕ кӕзӕрӕуӕоигъэхэр зы такыкӕрӕ афӕшӕыгъуагъэх.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм, щынэгъончӕнымкӀэ федеральнэ къулыкӕум ыкӀи Следственнэ Комитетым я ГъэлорышӀаплӕхэм ярӕзеныгъэ тхылхэр полицием икӕулыкӕушӀэхэм ащыщхэм афагъӕшӕошагъэх, ахэм афӕгушӕуагъэх. Джац фӕдӕу ведомственнӕ тын лӕаплӕхэр, щытхъуцӕхэр, медальхэр нӕбгырӕ зауӕмӕ аратыжыгъэх. КӀӕлӕцыкӀухэм азыфагу щызӕхӕцӕгъэ зӕнӕкӕокъоу «Сяӕн-сӕтӕхэм полицием лӀф щашӀӕ» зыфилорӕм щатекӀуагъӕхэм шӀухьафтынхэр афагъӕшӕошагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.
Сурӕтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Анахьэу зыщыхэукъохэрэ гъэцэкIэнхэр

Ильэс кьэс зэтыгъоу атырэ экзаменхэр зауыхэкӀэ, кӀэуххэр зэфыхысыжьых. Бгъу пстэумкӀи экспертхэр къекӀуалӀэхэзэ, Ӏофыр зѳафы, кӀэлэегъаджэхэм нахь анаӀэ зытетынхэ фзѳе лъэныкъохэр агъэнафѳэх.

Мы лофтхьабзэм фэгъэхьыгъу бэрэ къэттху кыхэклым, джыри а лофыр лъыдгъэкотэшт. Джы титхыгъэ зыфэгъэхыгъэщтыр анахьыбэрэ хуькыонгьэхэр зыхашыхьэхэрэ гъэцкэнхэр арых. Тэ тиреспубликэ иеджаплэхэм къачлэкыхэрэм кын къащыхьоу зыхуькхэрэ чыплэхэм ягуьсэу зэрэ Урысыеклэ ашырэ зэфъыхысыыхьхыри дгъэфедэщты. Ащклэ лэпылэгу кытфэхугъ клэлэгъаджэхэм яшлэныгъэхэм зыщахагъэхьорэ республикэ институтым ипашэ гъэсэныгъэм ичлыплэ системэ хэхьоныгъэ егъэшыхьэнымклэ игуадзэу Джамилия Хариевар.

Ащ кызырзыхагэмкэ, зэ-
тыгъоу атырэ экзаменхэр 2018-
рэ илъэсым Адыгеим дэгъоу
щыкылагъэх. Урысыбзэмкэ кы-
зыщымкэ мыхъушт балл
пчъагъэм клэзымышгъахьагэ
мыгъэ еджаплэхэм къачлэкы-
гъэп, 2016-рэ илъэсым ахэр 4
хъуштыгъэх, 2017-рэ илъэсым
зы нэбгыр шапхэм нэзымы-
гъэсышугъэр. Ылшэкэлэ кы-
зэрэщытлагъэу, мыгъэ зы-
мытышугъэ къахэкыгъэп, ар
дэгъу, ау гурытымкэ баллхэр
пштэхэмэ, ахэр блэкыгъэ
илъэхсэм зэранах маклэм
уимыгъэгумэкын плэкырэн.

Урысыбзэр

Урысыбзэр шлокі имылэу
птын фэе ушэтынхэм ащыц. Ар
умытымэ аттестат кыуатыщтэп.
Мы ушэтыныр пкүгъэу алыгтэ-
ным пае мыгъэ балл 24-рэ
къэпхын фэагъ.

Джы аныхыг хэуконьгээр зыхашыхыгээр чыплэхэм таялын. Темэу «Речь. Текст.» зыфилорэм хэт гэцэкленэу гущылуухыгээр эрээзпхыгээр шыклэр ыкли текстым имэханэ зыгьэльэшыхэр лъэныкьохэр кыхыгьэшыгьэнхэр гьэрэкло нахы нахь дэгьоу агьэцэкла-гьэх. Адрэ гэцэкленхэр нахь дэуу кьызыхафыгьэх. Эксперт-хэм кьызыралорэмклэ, кьлээгьа-

описание ыкй рассуждение»
зыфэпшотхэр кыызэхафышъу-
гъэп. Экспертхэм кыызэралорэм-
клэ, мыр гъэцэклэн кыннэу
чытгэп: гушылуухыгэм уеджэ-
нышъ, кыбгुरылон фæе кы-
зытегушылэрэр. Экспертхэмклэ
ар гъэцэклэн кызызырылонкй
хъун, ау ушэтыныр зыкхуэрэм
ащыщытэм кыагурылон алъэкы-
гъэп. Гъэцэклэныр зэххыгъэу-
цуагъэхэм кыызэралорэмклэ, ащ
ушъхагъоу илэр ныбжыккэхэм
янахыбэр агу етыгъэу ыкй
мызэу, мытлоу текстым еджэн-
хэу зэрарышлэрэр ары.

Джыры нэмык чысэхэр: ЕГЭ-м хэлэжыагэхэм япроцент 30-м гушылэху якьэуаклэкэ зэпэблагэхэр зэхагэкуаклэх, ахэм паронимы арало. Гушылэм пае, «представить» ыкли «предоставить» зыфилохэрэм кьарыкырэр зэу альгытэ.

Гушылэ льяпсэхэу «гар-гор», «клан-клон», «бер-бир» ятхыклэ зэхамыфышьюу кыхэклыгь. Килээеджаклохэр еджаплэм члэ-

кяхыышьюгээп. А пчягээм хэтых ильэс заулэклэ узэклэлэ-бэжымэ еджапэр кээзыухы-гэээр, сэнэхьат ээфэшьяафхэр кээзытхэрэ гурыт еджапэлэхэм кьачлэклыгээхэр ыкли нэмыклхэр. Мыгээ еджапэрл кээзыухыгээ-хэм эклэми мы ушэтыныр аклн

альтыг еджаплэм кыччлхыхэрэм янахыбэм. Ащ кыхэклэу тэрэзэу зыфамыгэхьазырэрэнки хуын, ау зэхэчаклохэм обществознаниер предмет кынуу алытыг. Адрэ предметхэм афэмдыу игьэклотыгэу джуауап зышкылагэхэ гьэчклэнхэр мыш

Мыгээ урысыбээр зымытышугуэ к̄ахэк̄ыгьэн,
ар дэг̄у, ау гурытымк̄э баллхэр нштэхэм,
ахэр блэк̄ыгьэ илгэхсэм зэранахь мак̄эм уимыгьэ-
гүмэк̄ын плъэк̄ырэн.

алъякыгы ыкы гурыт еджапэр кызыраухыгэмклэ аттестатхэр кyarатыгыэх. Ау кыралыгыо ушэтынхэм яклэуххэм кызырагэлыэгуагэмклэ, хысапыт (базовэр) зытыгыэхэм геометриемклэ гыэцэклэнхэр кыашлышугэхэп, анахь уравнение кызырыкloxэр зыпшыэ имыфагэхэри кыахэлыгыэх, формулэ хыазырхэр бэмэ агээффе-

бэу хэтых. Ау кIэлээджакIохэм игьэкIотыгьэу ыкIи теубытагьэ хэлъэу джэуапхэр кьатынхэ алъэкIырэн. Бэмэ кьагурылорэн гушыIэхэу «гуманизм», «патриотизм», «гражданственность» зыфилохэрэм ямэхьанэ, Урысыем иапшээрэ кьэралыгьо органхэр зэхагьэ-кIуакIэх. Анахьыбэу хэукьоныгьэ зыцашыIхэрэм ащыщых «УФ-м и Правительствоэ закон ыштагьэ», «УФ-м и Правительствоэ апшээрэ хэбзэгьэуцу органэу щыт» зэралорэр. Темэу «Экономический рост» ыкIи «ВВП» зыфилохэрэм хэшIыкI афызилэр процент 18-р арынылэн.

ІЭКІҮБ

къралыгъуабзэр

УФ-м просвещениемкӓ и Министерствэ 2022-рэ ильэсым лӓкӓб кӓралыгуабыр шӓлӓ зымӓлӓ предмету уштынхэм ахигӓхъану ипланхэм ахэт. Мыгӓ а экзаменыр зытыгӓхэм япроцент 40 гӓцӓклӓну «Письмо» зыфилорӓм хэт эссер атхышугъӓп. Гӓцӓклӓным имъхъан кӓагурыуагъӓп. Ар клӓлӓгъаджӓхэми, ахэм рагъаджӓхӓрэмӓ сочинениеу алытагъ. Гушӓлӓм пае, «Ранний выбор профессии — ключ к успеху» зыфилорӓр «Моя будущӓя профессия» зыфилорӓмкӓ эзблахугъ.

Тарихъыр

Тарихным ехылагъуэ къэпӀон хьумэ, еджапӀэхэм къачӀэкӀыхэрэм япроцент 23-м ар аты. 2022-рэ илӀэсым шокӀимылӀу атын фаехэм ар ахэхьан ылӀэкӀышт. Ау кӀэлӀеджаклохэм непӀ шӀэныгъэ куухэр ялӀэху пӀон пӀӀэкӀыштӀ.

Тарихь хуугд-шагьэхэр зэ-
хагьэklуаклэх, ахэм ахэлажьэ-
хэрэ цыфхэу уахътэмклэ лэ-
шэу зэпэчыжэхэм зэготхэу
кьатегушылэх, картэр дэуу ашлэ.
Арышь, клэлэегьаджэхэми клэ-
лэеджаклэхэми loф зыдашлэн
икьун шыл.

СИХЪУ Гощнагъу.

сыфэхэ анахыбэрэ кыкыла-
тыкыжхэрэ тхыкэхэм кын
кызырапыкыгэм узэгупшы-
сэн хэль.

Хьисапыр

2018-рэ ильэсым шокл имылэу
атын фэе предметэу хысапыр
зытыгыэхэм ащыщэу Адыгеймклэ
нэбгырэ 20-мэ анахь маклэу
кьэпхын фэе баллым фэдиз

дэшүүгээхэн. АУ 10фшлагээхэр зыульэк1угээхэм кызыралорэм-к1э, задчэхэу практикэм епхыгээхэр нахь дэг1оу к1элээджак1охэм к1ашлыгээх.

Урысыер пштэмэ, экспертхэм зэралытэрэмклэ, икыгъэ илъэ-сым елытыгъэмэ, хысапымклэ клэуухэр нахь дэгъу хьугъэх, ау хуэуныгъэхэр джыри бэх. Ахэр анахьзу геометриер ары зыхашлыхьэхэрэр ыкIи тельха-плэу алытэрэр еджаплэу пред-метэу черчениер зэрэщамы-клубыер ары. Ар бгъэтэрэ-зыжыным пae нагляднэ гео-метриер а 1-рэ классым кы-щегъэжагъэу я 6-м нэс, моде-лированиеэр конструировани-ерэ апыхэр классхэм ялэнхэ фаеу алытэ.

Общественности

Нэмык предметхэм яхыла-
гэу къэплон хьумэ, гушылэм
пае, обществензаниер еджа-
плэхэм къаччкыхэрэм япроцент
50-мэ аты. Ау ахэм яа 6-рэ
пэлчхэ оценкэу «3»-м нэсын
ылэккырэн.

Мы предметыр мыкъянэу

Зеклоныр

Къушъхъэ туризмэмкIэ гупчэ тилэшт

Псэуплэу Каменноостскэм къушъхъэ зеклонымкIэ гупчэ щызэхашэ зэрашлоигъор ащ иадминистрация ипашэу Владимир Петровым кылуагъ.

Ащ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, Адыгеим имызакъоу, зэрэхэгъагоуи Iоф ащызышлэштхэ инструкторхэр мыщ щыбгъэсэнхэм тегъэпсыхагъ.

— Бэшлагъэ мы Iофыгъор

едгъэжъэнэу тызыфэягъэр, — Iо В. Петровым. — Республикэм ипашэхэм яхъатыркIэ

инфраструктурэр мыщ шагъэпсыгъ, ащ мэхъанэшхо иI. Гупчэм изэхэщэн тыфежъагъ, пшъэрылъ шъхалэу зыфэдгъэуцужыгъэм ныбжьыкIэхэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ зеклоныр шIу ягъэлъэгъуэныр кыделъытэ. Ахэм япсауныгъэ зэрапсыхащтым дыкIыгъоу зеклонымрэ краеведениемрэ кIэ инструктор хъуштхэр къахэкIышты.

Проектым игъэцэкIэн кыхэлъэжъэнхэм фэхъазырых Адыгеим инструктор IэпIасэхэу ыкIи спортсменхэу Мыекъуапэрэ Каменноостскэмрэ ащыпсэхуэр.

БэмышIэу псэуплэм спортивнэ зеклонымкIэ зэнэкъокъухэу щыкIуагъэхэм еджапIэхэм якIэлэджэкIо 60 фэдиз ахэлэжъагъ. Ахэр къушъхъэхэм адэпшыгъэх,

кIэпсэ лъэойхэм арыкIуагъэх, чIыплэу зыдэщылэхэм зызэрэщыбгъэгъозэщтым зырагъэсагъ.

Шъолъыр общественнэ ныбжьыкIэ организациеу «Адыгэ Республикэм спортивнэ туризмэмкIэ и Федерацие» зыфилорэм ипрезидентэу Дмитрий Кузнецовым кызырилорэмкIэ, ныбжьыкIэхэр зыхагъэлэжъагъэхэ цIыфзэхыхъэхэм афэдэхэр ренэу рагъэкIокIыхэмэ, ахэм зыгу етыгъэу зызыгъэсэнхэу фаехэр къагъэлъэгъошты. Гупчэм илофтхъабзэхэм чанэу ахэлэжъэхэу кIалэхэм рагъэжъэшт, загъэсэшт, тапэкIэ инструкторэу Iоф ашIэн альэ-кIышт.

Инструкторхэр зыщырагъэджэхэрэ еджапIэм шагъэхъазырхэрэм ягъусэхэу мээхэм кIошты, къушъхъэхэм адэклоешты, цIыфхэр туристическэ маршрутхэм кызыращепщэкIыштыхэр зэрагъэшлэшт.

(Тикорр.).

«Русское лото», миллионхэр...

Джащ фэдэу «Русское лотом» цыхынахъ фашIы, тапэкIэ унагъохэм зэрэщыджэгущыгъэхэм фэдэу, пхъэ шъондыр цIыкIухэу пчъагъэхэр зытетхагъэхэу IэкIэ Iальмэкъым зырызэу кырахыхэрэр зыфэдэхэр амакъэ Iоу кызыреджэхэрэр агу рехъы. Хэти иунэ зэрисэу ахъщэ шлухъафтын кыыхы шлоигъу, ау ар зэкIэми къадэхъурэп. Ахъщэм фэшъхъафэу лоторейнэ билет зыщэфыхэрэм машинэхэр, фэтэрхэр, путевкэхэр, дачэхэр янасып къехых.

Сыдэуштэу ар кыыздэбгъэхъушта? Лоторейхэр зикIасэхэм ежъхэм агъэнэфэгъэ ыкIи кыыхахыгъэ шыкIэхэр ялэх. ГушыIэм пае, зэлпыпытэу а зы пчъагъэхэр зэрыт билетхэр, ежъым икIэсэ хэхыгъэ пчъагъэхэр, кызыхъугъэ мафэм, мазэм, илъэсым атефэхэрэр зэрытхэр кыыхахы. Иашинаэ номер фэдэхэр, исабий илъэс пчъагъэу

Къэралыгъо лоторееу «Русское лото» зыфилорэр джэгукIэ анахыжъхэм ыкIи цIыфхэм шIу альэгъухэрэм ащыщ. Лоторейхэр зыщэфыгъэхэу ахъщэ къэзыхынэу гугъэхэрэр тхъаумафэ къэс телеканалэу НТВ-м кIэрэтысхъэх, яунэхэм зэрарысхэу джэгуныр зэрэрекIокIырэр альэгъу.

зэрэхъугъэр, нэмыкI хъугъэ-шагъэхэр игъашIэ кызыхъэхъухъагъэхэр агу къэзыгъэкIыжъхэрэми цIыфхэр альэхъух.

Билетхэр къащэфыхэ зыхъукIэ ахъщэ кызырэхыштымкIэ шлошъхуныгъэ пытэ ашIэу мэхъу, джэнч арагъэдзы. Ау емыгупшысахэу лоторей билет къэзыщэфыхэрэри цыIэх, джащ фэдэу ошIэ-дэмышIэу джек-потри кырахы.

ИлъэсыкIэр къэблагъэ. Хабзэ зэрэхъугъэу, «Русское лотом» цIыфхэр ыгъэгущлошты. 2019-рэ илъэсыр кызыщыхащтым сомэ миллиардэу зэхэхъагъэр агоштыт. Ащ фэдэ бэрэ кыыхэкIырэп. Джек-потым изакъоу сомэ миллион 500-м нэсыт.

Сыдэуштэу ахъщэшхо лоторейкIэ къэпхыштыт? БэмышIэу сомэ миллионитIу къэзыхыгъэхэ зэшъхэгъусэхэу Светланэ ыкIи Роман Романовхэр ащкIэ цIыфхэм къадэгъошгъэх. Ахэр илъэс 24-рэ хъугъэ зызэдэлсэхэрэр, сабыитIу зэдапIу, Мыекъуапэ дэсых. Унэгъо зэгурыложъэу мэлсэх. Къушъхъэхэм за-

щагъэпсэфыныр якIас, джащ фэдэу лоторей билетхэр къащэфыхэш, зэрэунагъоу зэдауплэкIух. НахыбэмкIэ Светланэ ары ахэм афэгъэзагъэр.

— IофышIэ сыкыкIыжъызэ къэблэгъэгъэ тиражым хэлэжъэшт билет къэсщэфыгъ. Сахэдагъэп ыкIи сылхыгъэгъэп. Апэ сапэ кыфагъэр къахэсхыгъ, — Iо бзылфыгъэм.

Тхъаумафэм телевизорым зыкIэрэтысхъэм ибилет ахъщэ кыыхыштыми ышлагъэп ыкIи егупшысагъэп. Сомэ миллионитIу кызыхыгъэм ышлош хъугъэп. Номерхэу къэзыхыгъэхэр сайтымкIэ ауплэкIужыгъэх, нэужым телеканалым теуагъэх. Арэуштэу щытми, лоторей билетымкIэ къахыгъэ ахъщэм Москва лъэкIофэхэкIэ цыхъэ фашIыгъэп.

— Лъэшэу тыгушIуагъ, тынасыпышIоу зытлэтыжъыгъ. «БилеткIэ ахъщэ кыпхышъушта?» зылохэрэм тицыхъэ тельэу ятэлэ — кыпхышъушт! — Iо Роман. — Хэти иIофыр билет кыщэфынэу ары, адрэр инасып кыдыгъэхъушт.

Сомэ миллионитIу щыкIагъэу ялэхэм апэлэуагъэхъащт. Машинэ къащэфы ашIоигъу, япхъу дэклонэу зыгъэхъазырыштыгъэти, джэгу рыфашIыгъ. НыбжьыкIэхэм нахъ шлухъафтын лъапIэу аратыгъэу зэшъхэгъусэхэм алъытэрэр ежъхэм янэ-ятэхэм къаралогъэгъэ гушыIэхэу унагъо зышIэнэу езыгъэжъагъэхэм альэгъэлэсыжыгъэхэр ары: «Анахъ шъхалэр шъхэкIафагъэ зэфэпшыжыныр, зэфэбгъэгъужыныр, кыныгъохэр кызытэмыгъэклонхэр ыкIи мэхъэнэ шагъо зымылэхэм Iо къарымыгъэкIыныр арых».

НыбжьыкIэхэм лоторееу «Русское лото» зыфилорэр зезыщэрэ М. Борисовыр кызырафэгущлорэр зытетхэгъэ видео къафигъэхыгъ, гушIуапIэу джэгукIэу «лотор» ащ игъус.

ИлъэсыкIэм ауплэкIуштытхэ лоторей билетхэм апэрэу сомэ миллиард къэзыхын цIыф къахэкIынкIи хъун. Ащ зы нэбгырэп, зэрэунагъоу ящыIакIэ зэрехъокIыни ылэкIышт.

(Тикорр.).

КЪЭЛЭ ПРОКУРАТУРЭМ КЪЕТЫ

Ешъуагъэу аварие ышIыгъ

Илъэс 21-рэ зыныбж къэлэдэсым ыльэныкъокIэ кызызIуахыгъэ уголовнэ Iофым епхыгъэу Мыекъуапэ ипрокуратурэ гъэмысэн унашъо ышIыгъ.

Следствием зэригъэунафыгъэмкIэ, гъогурыкIоным ишашъэ ыукъуи, ешъуагъэу автомобилыр зэрифзэ ыпэкIэ кыкIырэ машинэм еутэкIыгъ ыкIи ащ ыпкэ кыкIыкIэ нэмыкI цIыфым шъобж хылылэхэр тыришагъэх. Ащ епхыгъэ уголовнэ Iофыр прокуратурэм къэлэ хыкумым Iэкигъэхъагъ.

Уголовнэ Кодексым кызырэдильытэрэмкIэ, агъэмысэрэм пшъэдэкIыжъэу илъэси 4-м нэс хъапс къэжэ ыкIи

ильэси 3-м кыкIоцI IэнатIэхэр ыгъэцэкIэнхэ фитэп.

Сомэ миллион 12-кIэ ыгъэделагъ

Илъэс 63-рэ зыныбж бзылфыгъэм ыльэныкъокIэ уголовнэ Iоф кызызIуа-

хыгъ. Ар нэпцIыкIэ инэюсэ бзылфыгъэм цыхъэ кызыфыргъэшли, чIыфэу сомэ миллион 12-м ехъу кыIыхыгъ ыкIи зэрэфаеу а мылкур ыгъзекIуагъ.

Джы Iофыр Мыекъопэ къэлэ хыкумым зэхифынэу щыт. Илъэси 10 хъапс ыкIи тазырэу сомэ миллион тыралъхъащт.

Наркотикхэр ыщэхэу къаубытыгъ

Къалэу Краснодар щыщ хъульфыгъэм ыльэныкъокIэ уголовнэ Iофэу кызызIуахыгъэм епхыгъэ унашъо Мыекъопэ къэлэ хыкумым ышIыгъ.

ЗэрагъэунафыгъэмкIэ, ащ бзэдэжшIэ куп зэхышагъэу ИнтернетымкIэ наркотик пкыгъо зэфэшъхъафхэу ахъщэшхо зы-

уасэхэр ыщэщтыгъэх. «Шъэфэу чIэтIагъэхэр» купым ышIыхэзэ наркотикхэр IуагъэкIыштыгъэх.

Купыр зезыщэщтыгъэр ышлагъэм еуцолэжыгъ. Къэралыгъо гъэпщынакIом ыIуагъэм хыкумым кыдыригъашти, шэпхэ пхъашэхэр зыдэлъ хъапсым илъэси 8 кызыхынэу тыралъхъагъ.

Лъэпкъ искусствэр – тибайныгъ

Адыгэхэм ясэмэргкъэу къашъохэр

Лъэпсэхшо зилэ адыгэхэм якультурэ бай уетлэ зэпытыгъэкли умыухынэу шлэныгъабэ шызэтегъэцагъ. Лъэпкъым идунэететыклагъэр итарихъ, ыбзэ, ишэн-хабзэхэм, изеклоклэ-шыклэхэм, иорэдхэм, икъашъохэм къащылотагъ. Лъэныкъуабэклэ гъэзагъэу лоф зышлэрэ шлэныгъэлэжъхэм чэци мафи ямылэу мыхэмклэ лофыгъохэр зэшлуахых – мэугуаех, зэрагъашлэ, зэхафы, гупшысэ зэфэхьысыжъхэр ашлых, тхыгъэ зэфэшъхьафхэр, тхыльхэр къыдагъэкых.

Бэмышлэу, мы илъэсым, Кушъу Светэ Азмэт ыпхъум имонографииу «Шуточные танцы адыгов (черкесов)» зыфилоэр пчъагъэмклэ 1000 хъоу ООО-у «Полиграф-Юг» зыфилоэрм къыщытырадзагъ. Лофшлагъэм къохъэплэ адыгэхэм ясэмэргкъэу къашъохэр зэрэгъэпсыгъэхэр, ахэм къалуатэрэр, мы къэшьо лъэпкъхэр зэрэзэтеутыжыгъэхэр шыгъэунэфыгъэх, къыщытхыхъагъ.

Тхылым иавторэу Кушъу Светэ 1968-рэ илъэсым къуаджэу Пэнэжыкъуае къыщыхъугъ. Адыгэ къэралыгъо клэ-лэгъэджэ институтым имузы-

кэ-педагогикэ факультет сэнэхъатэу «музыка» зыфилоэрмклэ шеджагъ. 1966-рэ илъэсым къыщыублагъэу Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеям» лоф шешлэ. Автор, режиссер ыкли телекъэтын программэхэу «Псынэклэчъ», «Формула успеха» зыфилохэрэм язещаклэ. Мы къэтынхэм яхъатырклэ С. Кушъум музыкэмклэ лэклэлэ шлэныгъэхэр, анахъэу музыка лэмэ-псымэхэмклэ, лъэпкъ къашъохэмклэ, ижыырэ ыкли джырэ шэн-хабзэхэмклэ, къащырилотыкын ылъэкыхыгъ.

Проектэу «Формула успеха» зыфилоэрм къыдыхэлъытагъэу бзылфыгъэм къэтынипшл пчъагъэ Адыгеим икультурэ илофшлэшхохэм яхъылагъэу ыгъэхъазырыгъ.

Къэлогъэн фае С. Кушъум илъэс зауэрэ фольклор-этнографическэ ансамблэу «Жылым» имузыкальнэ лэшхъэтетэу, Цэй Ибрахимэ ыцлэ зыхъырэ АР-м и Лъэпкъ театрэ музыкэмклэ ипащэу ыкли АР-м лъэпкъ культурамклэ и Гупчэ фольклорымклэ испециалистэу, Къэралыгъо академическэ къашъокло ансамблэу «Налмэсым» иупчлэжъгъоу лоф зеришлагъэр. Лофыбэу зыфэгъэ-зэгъагъэм, ыгъэцэклагъэм мурад инэу шлэныгъэлэжъыныр къыклэклагъ. Светэ ушэтын лофшлэгъэхшо ышлагъ, урысые ыкли лэклиб къэралыгъохэм къащыдэклихэрэ шлэныгъэ тедзэгъухэм истатья 15 ащыгъэунафыгъ,

къадэхъагъ. «Аспирантхэм яшлэныгъэ лофшлагъэхэм анахъ дэгъум» зыфилоэр лъэныкъомклэ Светэ 2015-рэ илъэсым я III-рэ Всероссийскэ ыкли я II-рэ Дунэе зэнэкъокъухэм ялауреат хъугъэ.

«Адыгэ пщынэр», «Адыгэ къуаер», «Онджэкъылу оредхэр» зыфилоу Светэ лоф зыдишлагъэхэу, ыгъэуцугъэ фильмэхэр къэгъэлэжьгон проектэу «Си Адыгей» ыкли «Онджэкъ» зыфилоэрм ахэуцагъэх ыкли журналистикэм ылъэныкъоклэ Президент шлухъафтыным (2011) илауреат, искусствэмклэ АР-м и Къэралыгъо шлухъафтын илауреат хъугъэ 2015-рэ илъэсым.

2016-рэ илъэсым Светэ «АР-м изаслуженнэ журналист» зыфилоэрэ щытхуцлэр къыфагъэшъошагъ. АР-м культурамклэ и Министерствэ щызэхэхэгъэ Общественнэ советым хэт. Мы эклэми къаушыхъаты бзылфыгъэр шлэныгъэхэм зылащэу, лофшлэкло чанэу, гупшысэкло-къэлотэкло гъэшлэгъонэу зэрэщылэр.

Анахъэу гупсэфыгъо къезымытырэр лъэпкъ искусствэм илъэныкъуабэм ащыщэу сэмэргкъэу къашъохэр арых. Къыныбэм къамыуфэу, ллэшлэгъу гъогубэр къызэзынэкыхыгъэ адыгэхэм ящылэклэ оредыр, къашъохэр арых сыдигъуи къафэгъэпсын-клагъэхэр; сэмэргкъэу шъабуу, гуапэу ахэм ахэлъыр эклэ еж лъэпкъыж лъачлэм ыпсэ тешыкыхыгъ. Арышъ, Светэ ит-

хыль-монографииу «Шуточные танцы адыгов» зыфилоэрэ щэч хэмилъэу осэшлу зил.

Тхылым сэмэргкъэу къэшьо 23-рэ къыщытыгъ: яшъуаши, акупки, къызэралыщтыгъэхэри, агъэфедэщтыгъэхэ мэкъамэхэри, ахэр зышлэу зыльэгъугъэхэм къалотэжъхэрэри тхылым къыщытхыхъагъэх.

Монографием итемэ шъхьалэ къызэлъухыгъэным тегъэпсыхъагъэх нотэхэмклэ тхыгъэхэ оредхэр, къашъохэм яплъышъо-шыклэ, гупшысэу ахэлъыр дэгъоу зышлэхэрэ цыф зэфэшъхьафхэм къалотэжъхэр. Сэмэргкъэу къашъом хэлпхъаныр, зыкъэшлын-зыкъэгъэлэжьгон амалышхо пхэмилъмэ, аукъодып, мы лъэныкъо пстэур щыгъэунэфыгъэу, щызэгъэзэфэгъэу тхылым къыщылотагъ. Лофшлагъэр зэлъашлэрэ шлэныгъэлэжъышхо-музыкаведэу А. Н. Соколовым игушылэпэ клэклэ къызэлъухы. Адыгэхэм якъашъохэмклэ тхыгъэ ыкли тхыль бэдэдэ зэрэщылэр клигъэтхыгъэ, сэмэргкъэу къашъохэмклэ научнэ лофшлэгъэ хэушъхьафыкыхыгъэ зэрэщымылэр ыкли мы темэм Кушъум зызэрэ-фигъэзагъэр илъэсыбэ лофшлагъэу илэм къызэралпкъырыкыхыгъэр ащ клигъэтхыгъ. Адыгеим ыкли лэклибым — Тыркуем, Израиль угъоен лофышхор зэрэщызэшлу-хыгъэр, Интернетыр къызфигъэфедзэ Европэм ыкли Къэбэртэе-Бэлыкъарым ащыпсэхухэрэ ады-

гэхэм, шлэныгъэлэжъхэм зызэрарипхыгъэр, ишлэныгъэ ыкли иамал зедигъэлорышлэзэ къызэрэдигъэкыхыгъэр лъэпкъ, хэгъэу искусствэмклэ мэхъанэ зилэу А. Н. Соколовым ылъытагъ.

Тхылым сэмэргкъэу къэшьо 23-рэ дэт: «Мэраклэ», «Щырыщ зэфаклу», «Зыгъэгус», «Къэшьо-лъащ», «Гоцэудж», нэмыкыхэри. Ахэм эклэми нэшэнэ шъхьалэу сэмэргкъэу зэралэр, зэрэзэте-хъэхэрэр, зэрэзэтеклэхэрэр, къэшлыкэ шапхъэхэр клэзыгъэнчъэу авторым упклэпкыхыгъэу къырилотыкынхэр фызэшлокыхыгъ. Тхылым ыкыхышъо тет «Ачъэкъашъор» зышлыгъэр сурэтышлэу Дыгуу Айтэч.

Джырэ мафэхэм сэмэргкъэу нэшанэм илъ къашъохэр «Зыгъэгус», «Гоцэудж» хэлпхыжхэмэ бэрэ тлэгъухэрэп. Ащ елпытыгъэу, ансамблэ шъхьалэхэми, нахъ цыкыхъэм мы къашъохэр зэрагъэшлэнхэмклэ ыкли ярепертуар хагъэхъанхэмклэ мы монографием агъэфедэн алъэкышт. С. Кушъум илофшлагъэ лъэпкъ культурам итарихъклэ гъэзагъэу лоф зышлэхэрэми, этнографхэми, музыкаведхэми, студентхэми, артистхэми лэубытыплэ дэгъу афэхъунэу тэгугъэ, адыгэхэм яижырэ ыкли джырэ культурэ зэфэдэу озыгъэшлэрэ тхыгъ, лофшлэгъэ гъэшлэгон. Шыклэ-гъэлпы-клэ ямышыклэхэу адыгэхэм якъашъохэм ахэлъхэр пшлэнхэм-клэ, тхылыр лэпылэгъу хъушт.

Тхылыкы

Лофшлэгъэ дэгъу

Лофшлэгъэ зэтэгъэпсыхъэгъэ дэгъу Налщык щыпсэхэрэ Котляров зэшхъэгъусэхэу Мариерэ Викторрэ ятхыль тедзэплэ къыщыдэклигъ. Ар зигупшысэ къыхыгъэр Иуаныкъо (Докъыкъо) Мадинэ ары. «Адыгэ идэ» цлэу зыфишлыгъэр адыгэхэм ялъэпкъ лэшлагъэу, дышъэидэр бзылфыгъэ лапэхэм зэрагъэчъыщтыгъэм фэгъэхъыгъ. Мадинэ илъэсипшл пчъагъэм мыщ лоф дишлагъ ыкли творческэ лыхъужъныгъэ зэрихъагъ.

Илъэс фэдизрэ лофшлагъэр къыдэклиным фагъэхъазырыгъ ыкли уигъэгъушлоу итеплэккли, купклэу илэмкли тхылыр агъэлпыгъ, полиграф искусствэ шэпхъэ дэгъу фашлыгъ, ыкыхышъуи, тхыль тхъапэхэри, лъэпкъ лофыгъоу къызэлъуихырэм диштэхэу дэгъух. Мы тхыль-альбомыр ижырэ лъэпкъ лэшлагъэр хэти ышлэнымклэ лэпылэгъу гъэнэфагъэ хъушт. Лэшлагъэу дышъэидэр зэман чыжъэм лъэпкъым къызыдиштагъэу, ащ пшэ-шъэжъые цыкыхъэр илъэси 7 – 8 зэрэхъухэу фагъасэхэу, пшэшъэ ыкли бзылфыгъэ икыгъэхэм алапэ дышъэр къыпызэу зэрэщытыгъэр, адыгэ идэр зэралырэр, зэрагъэфедэрэр, непэрэ мафэхэм дышъэидэр къызэралтэжыгъэр, ар лъэпкъ искусствэм ипчэгъу игъорыгъоу къызэриуцожырэр Мадинэ мы тхыль-лофшлагъэм къыщырилотыкыхыгъ.

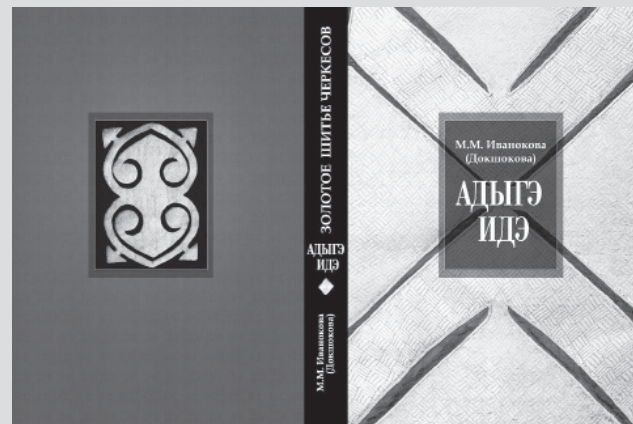
Тхыль тедзэплэм иредатор шъхьалэу Виктор Котляровым къызэриуатэрэмклэ, Иуаныкъо Мадинэ итхыльэу «Адыгэ идэ» зыфилоу Къэбэртэем къыщыдэклигъэм тхыльеджэхэр адыгэхэм ядышъэидэ искусствэ идунай хещэх. Мыщ лъэпкъ лэшлэгъэ гъэшлэгъоным итарихъклэ упчлэхэри, дышъэидэр зэралырэ шыклэ зэфэшъхьафхэри, дышъэ ыкли тыжыныр луданэхэр зэрагъэфедэхэрэр, лэклэ ублэным ыкли ушъэным зызэрафэбгъэсэщтыр къыщылауагъэх. Къыдэклигъом сурэт зэфэшъхьафыбэ шъоджылхэмклэ къэтыгъэу – 1000-м нахыбэ дэт. Сурэттехыгъэхэр, шыгъэ сурэтхэр, хы-

рахышъэ зэфэшъхьафхэм ятхыпхъэхэр шыгъэунэфыгъэх; гушылалъэу хэтми уналэ зытырыуегъадзэ, тилъэхъан щамыгъэфедэжъырабэ ахэм ахэт, къэбэртэе-щэрджэсыбзэклэ, адыгабзэклэ ахэр къэтыгъэх.

Адыгэхэм ядышъэидэ цыфым ылитлуклэ ышырэ искусствэм илахъ ин ыкли ллэшлэгъубэ тарихыым пытэу хэгъэцагъ. Нэм къыклидзэрэ дышъэидэр зыщыгъэфедэгъэх пкъыгъохэу адыгэ лэлэсэхэм ашлыщтыгъэхэр, лэ анэсыгъэр умышлэнэу гъэцэклагъэ-зэклэшыхъагъэу, тхыпхэр ащыгъэчъыгъэу, сурэтыр зы зэщыкъуагъэ имылэу къызэралыщтыгъэр бгъэшлагъо екуу. Лэпэщысэхэр къыклэмылотыкыхыгъэхэу, зышлыгъэ цыфым ыгу ахэхъагъэу зэфэшъхьафыкы ыкли дэгъугъэ шапхэр сыдигъуи ял. Адыгэхэм ялэшлагъэ, ядэклэ-хэдыкыхыкэ (черкес стилим) ебгъэпшэн горэ зэрэщымылэр, джащ фэдэ къабзэу хырахышъэр, еж лъэпкъым ыпсэ хилъхъэзэ, лэшэшлын лофыми, дышъэ ыкли тыжыным яшлын зэрахъэгъэхъагъэр, пхэм хабзыхыщтыгъэ пкъыгъохэми, шъом хэшыхыкыгъэхэми дышъэидэр зэфэдэклэ лъэпкъым ащыгъэфедэгъ; лэпклэ-лъэпклэгъэ закъоу щымытэу, лэлэсэгъэр ащклэ зыфалэжыжыгъ. Мы лъэныкъо пстэумкли гъэзагъэу Иуаныкъо (Докъыкъо) Мадинэ шлэныгъэхшо къыкыокыхыгъ, уасэ зилэ лофшлагъэ къылэклэклигъ», – клигъэтхыгъ В. Котляровым.

«Адыгэ идэ» зыфилоэр тхылым уасэ илэу анахъ къэзышлырэр дышъэидэу адыгэхэм ашлыщтыгъэм фэдэ шыпкъэ нэмык цыф лъэпкъ горэми зэримылэр, нэмык лэпэщысэхэм мыхэр зэрэтеклэхэрэр ары. «Дышъэ идэ» зыфилоэрм еж лъэпкъым хэлэ лэшлагъэр, дышъэ луданэхэмклэ удэныр къеклы, ар укълэупчлэжынырэ щымытэу зэрагъэцэклагъэм ищысэх лэлэсэхэм ялэшлагъэхэу ллэшлэгъухэм амыгъэпкыхыгъэхэу дэгъоу къызэтенагъэхэр.

Мы аужырэ илъэс 20 – 30-м хэпшыклэу дышъэидэм

изетегъэуцожынклэ лофышхо къош республикхыи – Къэбэртэем, Адыгеим, Щэрджэсым ашашлэ. Шыкур, бзылфыгъи, хульфыгъи лъэпкъ лэшлагъэмклэ гъэзагъэу агу етыгъэу лоф зышлэштхэри къыкыокыхыгъэх – Мэстафэ Вячеслав, ащ илъэужышлу рыклогъэ ныбжыкылабэр. Сыда зымыуасэр джырэ мафэхэм адыгэ пшъашъэхэми, пшъэшъэжъыехэми алапэклэ адыгэ шъуашэр адэу ыкли хэдыклэу зэрэфежъэжыгъэхэр?! Нэр плэпахы адыгэ идэр зытешыхъэгъэ сыд фэдэрэ анахъ пкъыгъо цыкыхы.

Дышъэидэмклэ Мадинэ итхыль Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм ыкли Адыгэ Республикэм я Лъэпкъ музейхэм яфондхэм къахэхыгъэ сурэттехыгъэхэр бэу щыгъэфедэгъэх, дышъэидэр зытет лэпэщысэхэри бэу къыщытыгъэх, унэе угъоигъэхэри хэхъагъэх. Ахэр эклэ къызфигъэфедзэ, «Адыгэ идэ» зыфилоэр тхыль-альбомыр зыгъэклэрэклагъэр, зэзыгъэклугъэр Шэуджэн Жанн. «Адыгэ идэ. Золотое шитъе адыгов» зыфилоэр пчъагъэмклэ 1000 хъоу къыдэклигъ, узы-клэхъопсын лофшлэгъэ дэгъу.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Зэпахырэ узхэм апэуцужьыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм икомиссие иунашъу

Пэтху-лутхум, гриппым, пневмонием зыкызыщалэтырэ лъэханым Адыгэ Республикэм Iофтхьабзэу щызэрахьаштхэм яхылаагъ

Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэлорышлэлэ кыгъэхъазырыгъэ къэбарэу пэтху-лутхум, гриппыр, пневмонием кызызэуагъэхэм япчъагъэ фэгъэхьыгъэм, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ и Министерствэ кыгъэхъазырыгъэ къэбарэу пэтху-лутхум, пневмонием зыкызыщалэтырэ лъэханым Iэзэплэ-профилактикэ учреждениехэм Iофтхьабзэу зэрахьэхэрэм афэгъэхьыгъэм, 2019 — 2021-рә ильәсхэм профилактикэ Iофтхьабзэхэу зэрахьаштхэмкIэ планхэм затегушылэ нэужь комиссием унашъо ышIыгъ:

Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэлорышлэлэ кыгъэхъазырыгъэ къэбарэу пэтху-лутхум, гриппыр, пневмонием кызызэуагъэхэм япчъагъэ фэгъэхьыгъэр, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ и Министерствэ кыгъэхъазырыгъэ къэбарэу пэтху-лутхум, пневмонием зыкызыщалэтырэ лъэханым Iэзэплэ-профилактикэ учреждениехэм Iофтхьабзэу зэрахьэхэрэм афэгъэхьыгъэр, 2019 — 2021-рә ильәсхэм профилактикэ Iофтхьабзэхэу зэрахьаштхэмкIэ планхэм затегушылэ нэужь комиссием унашъо ышIыгъ:

1. Адыгэ Республикэм муниципальнэ образованиехэм япашэхэм игъо афэлыгъуэгъэну:

1.1. 2018 — 2019-рә ильәсхэм пэтху-лутхум, гриппыр, пневмонием кымыгъэуагъэхьыгъэнымкIэ Iофтхьабзэу зэрахьаштхэм япланхэр зэрагъэагъэхьыгъэ гъунэ лъафынэу.

1.2. Кымафэрэ Iоф ашIэнымкIэ ящыкIэгъэ амалхэр ялэнхэм, температурэмкIэ шапхъэу щылэхэр кыдалытхэнхэм, цагум дэтхэу Iоф зышIэхэрэм зыщадгъэбэшт, зыщышхэнхэ альэ-кIышт унэхэр ялэнхэм пae мылькы кыагъотынэу.

1.3. КIэлэцIыкIухэм гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ящыкIэгъэ оборудованием (термометрэхэм, бактерициднэ остыгъэхэм, дезинфекционнэ амалхэм, къэбзэныгъэмкIэ ыкIи ашъхъэ къаухумэгъэнымкIэ амалхэм) икъэщэфын пэлухьашт мылькы кыагъотынэу.

2. Зэхэщэн-правовой лъапсэу ялэм емылытыгъэу организациехэм япашэхэм:

2.1. Гриппыр пэтху-лутхумрэ зыщышхэнхэм пae аптечнэ учреждениехэм япашэхэм маскэхэмрэ Iэзэгъу уцхэмрэ икъоу щылэнхэм аналэ тырагъэтынэу.

2.2. ТемпературэмкIэ шапхъэхэу щылэхэм адиштэу кIымафэрэ IофшIэнхэр зэхэщэнхэу, цагум Iоф щызышIэхэрэм зыщадгъэбэшт, зыщышхэнхэ унэхэр къафэгъотыгъэнхэу. Гриппыр пэтху-лутхумрэ зыкымыштынэ ыкIи апэуцужьыгъэным атегъэпсыхъэгъэ Iофтхьабзэхэр зэхэщэнхэу.

2.3. Гриппыр пэтху-

лутхумрэ цыфхэм кымышутэлэгъэным иамалхэр (транспорт дезинфекции шыгъэныр, жьы кыабзэ игъэхъэгъэныр, маскэхэр алуыныр) цыфхэр зезыщэрэ транспорт предприятияхэм япашэхэм зэрахьанхэу.

2.4. Сатыушыплэхэм, цыфхэр бэу зыщызэуагъэхэр чыплэхэм санитарием ишапхъэхэр ащамыукоьнхэм лъыплэнхэу.

3. Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ и Министерствэ мыщ фэдэ лъэныкъохэр кыдылтыгъэнхэу:

3.1. Вирусхэр кызымыгъэуагъэхэр Iэзэгъу уцхэм (арбидол, рибавирин, тамифлю, реленза, гриппферон, виферон, реаферон, ингарон ыкIи нэмыкIэхэм), нэгъырэ пэпчъ ышъхъэ кызыериухумэрэ дезинфекционнэ амалхэм язапас хагъэхьонэу, медицинэ аппаратурэ гъэнэфагъэхэр, ИВЛ-ри пульсоксиметрэхэри ахэм зэрахэтэу, ялэнхэр.

3.2. Гриппыр пэтху-лутхумрэ кызызэуагъэхэрэм япчъагъэ хэхьон зэрилъэкIыштым медицинэ организациехэр фэхъазырынхэу, стационархэр нэмыкI лъэныкъохэм афагъэзэн, грипп-познэ отделениехэр кызызэуагъэхэр зэралъэкIыштыр, медицинэ IофшIэхэм япчъагъэ хэгъэхьыгъэн фаеу хъун зэрилъэкIыштыр.

3.3. Унэшъо гъэнэфагъэ ашIыфэ нэс планым хэт сымаджэхэр стационар Iэзэплэ-профилактикэ учреждениехэм амыштэнхэр.

3.4. Медицинэ Iэпылэгъу тэрэз ягъэгъотыгъэным пae Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ къэлэ клиникэ сымэджэщым» итерпевитическэ корпус джыри плэкIорхэр чIэгъэуагъэхьонхэу ыкIи ар пульмонологическэ отделением хэгъэхьыгъэнхэу.

3.5. Гриппыр пэтху-лутхумрэ зыкызыщалэтырэ лъэхъаным поликлиникэ отделениехэм тхъаумэфэ мафэхэм сыхъатыр 15.00-м нэс дежурнэ врачхэм Iоф ашашIэнхэу; медицинэ IофшIэхэр отпускым кыдащыжыныхэу.

3.6. Гриппыр, пэтху-лутхум, пневмонием кызызэуагъэхэм ялэзэгъэным иамал пстэури зехъэгъэнхэу.

3.7. Апшъэрэ, гурыт гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ медицинэ учреждениехэр кызыуыхэрэр сымаджэхэм къадекIокIыныхэу ыкIи медицинэ Iэпылэгъу псынIкIэм ибригадэ тедзэхэм ахэтынхэу кыгъэблэгъэгъэнхэу.

3.8. Гриппыр ащ ехыштыр узхэмрэ арылIыкIыныр кызызэхьыгъэр зэгъэшIэгъэныр, ахэм ябиоматериалхэм лабораторнэ вирусологическэ уплэ-кIунхэр яшIыплэгъэнхэр.

3.9. Лъэрымыхъэхэр шIокI имылэу Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ сымэджэщымр» Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ къэлэ клиникэ сымэджэщымр» ачIагъэгольханхэу.

3.10. Зэпахырэ узэу къаутэлаагъэр зыфэдэр гъэунафьыгъэным тегъэпсыхъагъэу Iофэу ашIэрэр агъэлъэшынау. Гриппым, пэтху-лутхум, пневмонием ыгъэгумэкIыхэрэм ябиоматериал аштэнхэу, уз хыльэхэр кызызэуагъэхэм ищынагъо зышъхъащытхэр (кIэлэцIыкIухэр, лъэрымыхъэхэр, шъоушъыгъу, гу-лэынIфэ узхэм ыкIи нэмыкIэхэм агъэгумэкIыхэр) лабораторнэу ауплэкIунхэу; коллективхэм, Iэзэплэ-профилактикэ учреждениехэм ястационархэри ахэм зэрахэтхэу, жъугъэу ащысымаджэхэу загъэунафьыкIэ.

3.11. Зэпахырэ узхэм апэуцужьыгъэнымкIэ медицинэ организациехэм Iофтхьабзэу ащызэрахьэхэрэр нахъ агъэлъэшынау (маскэхэр, дезинфекционнэ амалхэр агъэфедэнхэу, медицинэм иIофшIэхэм гриппыр кымыгъэуагъэхьыгъэным иамалхэр псынIкIэу зэрахьанхэу, сымаджэхэм кыалыкIохэрэр стационархэм ачIагыгъэхьанхэу, пэтху-лутхум кызызэуагъэхэмрэ нэмыкI сымаджэхэмрэ пчъэ зэфэшъхъафхэмкIэ амбулаторнэ-поликлиникэ учреждениехэм ачIагъэхьанхэу ыкIи нэмыкI амалхэм яусэнхэу).

3.12. Пэтху-лутхум, гриппыр, пневмонием кызызэуагъэхьыгъэ чыплэхэм шэпхъэ методическэ документхэм адиштэу зэпахырэ узхэм апэуцужьыгъэным тегъэпсыхъэгъэ Iофтхьабзэхэр игъом ащызэрахьанхэу.

3.13. Гриппыр, пэтху-лутхум цыфхэм жъугъэу кызызэуагъэхьыгъэнымкIэ, пневмонием кызызэуагъэхьыгъэнымкIэ псауныгъэм икъэухумэгъэнымкIэ федеральнэ бюджет учреждениеу «Гигиенэмрэ эпидемиологическэ Гупчэу Адыгэ Республикэм щылэм» игъом макъэ рагъэлунау, коллективхэм ахэт кIэлэцIыкIухэм анахъэу аналэ атырагъэтынэу.

3.14. Гриппыр, пэтху-лутхум, пневмонием кызызэуагъэхьыгъэнымкIэ, медицинэ IофшIэхэр зэрэзекIон фаехэм афэгъэхьыгъэ семинархэр зэхэщэнхэу.

3.15. Гриппыр пэтху-лутхумрэ кымыгъэуагъэхьыгъэнымкIэ зызэрахьэхэр фэе шыкIэхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр ренэу къэбарлыгъэIэс амалхэмрэ официалнэ сайтхэмрэ кырагъэхьанхэу.

3.16. Жы кыэщапIэхэм къаутэлэрэ узхэм, пневмонием ахэм зэрахэтэу, апкэ кыкIыкIэ зидунай зыхъожьыхэрэм япчъагъэ нахъ макIэ шыгъэным тегъэпсыхъагъэу пневмококковэ вакцинэ кызызэрахьэщыт ахъэ джыри кыхигъэкIынау финансхэмкIэ Министерствэм зыфигъэзэнхэу.

4. Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ:

4.1. Гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кIэлэцIыкIу учреждениехэм ящыкIэгъэ оборудованиер (термометрэхэр, бактерициднэ остыгъэхэр, дезинфекционнэ, зызэрахьэхэрэм амалхэр) зэралэIагъэхьэхэрэм гъунэ лъыфынэу.

4.2. Зэхэуытэгъэ гъэсэныгъэ

зыщарагъэгъотырэ кIэлэцIыкIу учреждениехэм кIэлэагъаджэхэр, санитар постхэр, ны-тыхэм ащышхэр зыхэхьэрэ комитетым хэтхэр кызыдырагъалэхэзэ, гриппыр, пэтху-лутхум кызызэуагъэхэр икъоу кыагъэхьыгъэнхэу.

4.3. Гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кIэлэцIыкIу учреждениехэм яунэхэм температурэ гъэнэфагъэ арытынэу, зэпахырэ узхэм апэуцужьыгъэнымкIэ шапхъэу щылэхэр кыдалытхэнхэу.

4.4. Гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кIэлэцIыкIу учреждениехэм кIэлэцIыкIу пчъагъэу къаIуаIэрэр мафэ къэс ауплэкIунэу ыкIи ахэр кызыкIэмыкIуагъэхэр зэрагъэшIэнхэу.

4.5. Гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кIэлэцIыкIу учреждениехэм пэтху-лутхумрэ гриппыр кызызэуагъэхьыгъэ пчъагъэм ехылылэгъэ къэбархэр мафэ къэс псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ федеральнэ бюджет учреждениеу «Гигиенэмрэ эпидемиологическэ Гупчэу Адыгэ Республикэм щылэм» Iэлагъэхьанхэу.

4.6. Гриппыр, пэтху-лутхум кызызэуагъэхьыгъэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кIэлэцIыкIу учреждениехэм кызызэуагъэхьыгъэ пчъагъэм нэмыкI пэтху-лутхум узхэмрэ кымыгъэуагъэхьыгъэнымкIэ санитар шапхъэу щылэхэм адиштэу ищыкIэгъэ Iофтхьабзэхэр зэрихьанхэу.

4.7. Гриппыр пэтху-лутхумрэ жъугъэу къаутэлэгъэу кызызэуагъэхьыгъэнымкIэ, Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэлорышлэлэ, ащ ичIыплэ къутамэхэм, Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнымкIэ и Министерствэ гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ кIэлэцIыкIу организациехэм егъэджен Iофыр кыащызэтырагъэуагъэу унашъо зэраштагъэм ехылылэгъэ къэбары аIэкигъэхьанхэу.

4.8. ИщыкIэгъэ унашъор аштэфэ нэс цыфхэр жъугъэу зыхэлэжьэрэ культурэ, спорт Iофтхьабзэхэр ыкIи нэмыкI Iофтхьабзэхэр нахъ макIэу зэхэщэнхэм ыналэ тыригъэтынэу.

5. Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Гъэлорышлэлэ:

5.1. Зэпахырэ узхэм зыкызыщаштэгъэ чыплэхэм ащ фэдэ узхэм зэращыпэуцужьэхэрэм, псауныгъэм икъэухумэгъэнымкIэ зэгъэ учреждениехэм, гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ учрежде-

ниехэм, сатыушыплэхэм, общественнэ транспортым, хьакIэ-щхэм ыкIи нэмыкI чыплэхэу цыфхэр жъугъэу зыщызэуагъэхэрэм санитар шапхъэхэр къазэрэщыдалытхэрэм нахъ лъэшэу гъунэ лъыфынэу.

5.2. Зэпахырэ узхэм зызэрахьыгъэнымкIэ игъом гъэунафьыгъэнхэу, ащ фэдэ узхэм апэуцужьыгъэнымкIэ тегъэпсыхъэгъэ Iофтхьабзэхэр зэрихьанхэу, Адыгэ Республикэм исхэр ренэу ыуплэкIухэзэ ышIынау.

5.3. Жы кыэщапIэхэм инфекциехэм кыапкырыкIырэ узхэр, пневмонием ахэм зэрахэтэу, кымыгъэуагъэхьыгъэнымкIэ ашIэн фаехэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр цыфхэм аIэкигъэхьанхэу.

6. Псауныгъэм икъэухумэгъэнымкIэ федеральнэ бюджет учреждениеу «Гигиенэмрэ эпидемиологическэ Гупчэу Адыгэ Республикэм щылэм»:

6.1. Гриппыр, пэтху-лутхум, пневмонием кызызэуагъэхьыгъэнымкIэ Iофхэм язытэт мафэ къэс ыуплэкIунэу, узхэр кызыыхэкIырэр зэригъэшIэнхэу.

6.2. Иммунофлюоресценцие шыкIэмрэ ПЦР-мрэ кызыфагъэ-федэхэзэ, пэтху-лутхумрэ гриппыр кызызэуагъэхьыгъэнымкIэ материал лабораторнэу зэрауплэкIурэм гъунэ лъыфынэу.

6.3. Iэзэплэ-профилактикэ учреждениехэм гриппым, пэтху-лутхум, пневмонием зыкызыщаштэгъэ чыплэхэм ащызэрахьэрэ Iофтхьабзэхэм гъунэ алыфынэу.

6.4. Гриппым ивирусхэр зэрагъэунафьыгъэ реагентхэр щылэным ыналэ тыригъэтынэу.

6.5. Жы кыэщапIэхэм инфекциехэм кыапкырыкIырэ узхэр, пневмонием ахэм зэрахэтэу, кымыгъэуагъэхьыгъэнымкIэ ашIэн фаехэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр цыфхэм аIэкигъэхьанхэу.

7. Республикэ гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимр» «Адыгэ макъэмр» яредаторхэм мы унашъор кыахуагъынэу:

8. Унашъом игъэцIэн зэрэклорэм сшъхьэкIэ сылыплъэнэу зыфэсэгъазэ.

Зэпахырэ узхэм апэуцужьыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм икомиссие итхьаматэу Н. С. ШИРОКОВА кы. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 30, 2018-рә ильәс N 4

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Республикэм игогу фонд ехылаагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2018-рэ илъэсым чъэпыогъум и 24-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм игогу фонд ехылаагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 49-р зытетэу «Адыгэ Республикэм игогу фонд ехылаагъ» зыфилоу 2011-рэ илъэсым чъэпыогъум и 27-м къыдэклыгъэм

ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, мыщ фэдэ къэлуаклэ зилэ я 2¹-рэ пунктклар хэгъэхъогъэнэу:

«2¹) Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэу гогухэм ящынэгъончъагъэ фэгъэхыгъэр зыукъохэрэм тазыр атыралъхъэ;».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхъурэр

2019-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщыубла-гъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. МыекӀуапэ, шэклогъум и 1, 2018-рэ илъэс N 184

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2018-рэ илъэсым чъэпыогъум и 24-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 212-р зытетэу «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхылаагъ» зыфилоу 2008-рэ илъэсым шэклогъум и 6-м къыдэклыгъэм къыклӀыкӀорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 4-рэ статья ия 1-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«1) Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэ япхыгъэ пшӀэрылӀхъэу ыкӀи лӀэныкӀохъэу щагъэнафэхэрэр къэралыгъо программэхэм атегъэ-псыхагъэхэу, адиштэхэу щытынхэ фае;»;

2) я 5-рэ статья:

а) я 3-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«3) спортымкӀэ разрядхэр, квалификационнэ категориер Федеральнэ Законом ия 22-рэ статья диштэу аратых;»;

б) я 6²-рэ пункт хэт гушӀлӀхъэу «Адыгэ Республикэм» зыфилохэрэм ачӀыплӀкӀэ гушӀлӀхъэу «Урысые Федерацием» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

в) я 7-рэ пункт хэт гушӀлӀхъэу «СпортымкӀэ Урысыем ифедерацие зэрэзэгъыхэрэм тетэу» зыфилохэрэр хэгъэкӀыгъэнхэу;

г) мыщ фэдэ къэлуаклэ зилэ я 4¹-рэ пунктклар хэгъэхъогъэнэу:

«4¹) урысые, дунэе спорт зэнэкӀокъухэм студентхэр

ахэгъэлӀжӀэгъэнхэу:»;

3) я 3-рэ лӀхъым хэт гушӀлӀхъэу «дунэе ыкӀи урысые зэнэкӀокъухэм» зыфилохэрэм ачӀыплӀкӀэ гушӀлӀхъэу «шӀолъыр, урысые ыкӀи дунэе зэнэкӀокъухэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. МыекӀуапэ, шэклогъум и 1, 2018-рэ илъэс N 186

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм ясоциальнэ фӀэл-фашӀэхэм ягъэцӀкӀэнкӀэ лӀфыгъо зауӀэхэм язэшлӀохын ехылаагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2018-рэ илъэсым чъэпыогъум и 24-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм ясоциальнэ фӀэл-фашӀэхэм ягъэцӀкӀэнкӀэ лӀфыгъо зауӀэхэм язэшлӀохын ехылаагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Цыфхэм ясоциальнэ фӀэл-фашӀэхэм ягъэцӀкӀэнкӀэ лӀфыгъо зауӀэхэм язэшлӀохын ехылаагъ» зыфилоу N 332-р зытетэу 2014-рэ илъэсым бӀдзӀогъум и 30-м къыдэклыгъэм ия 2-рэ

статья мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 2-рэ лӀхъым ия 2-рэ пункт кӀуачӀэ имылӀжӀэу лӀытӀгъэнэу;

2) я 3-рэ лӀхъым мыщ фэдэ къэлуаклэ зилэ я 19¹-рэ пунктклар хэгъэхъогъэнэу:

«19¹) Адыгэ Республикэм икӀулыкӀоу ащ фэдэ улӀӀӀкӀуным фӀэгъэзагъэм ипшӀэрылӀхэм къызэрэдальӀтӀэрэм тегъӀпсыхагъэу улӀӀӀкӀун лӀфшӀӀныр зэхӀагъэ зэрӀхъушт шӀыкӀлӀр ухӀсыгъэнэу;».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. МыекӀуапэ, шэклогъум и 1, 2018-рэ илъэс N 188

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

ФӀтӀэрыбӀэу зӀхӀт унӀхэм яигъӀкӀотыгъэ гъӀцӀкӀӀжынын зӀшӀохыгъэнымкӀэ фондым игъӀпсын зэрӀкӀоштӀым фӀэгъэхыгъэ къӀбарыр чӀыплӀэ зыгъӀорышӀӀжыным икӀулыкӀухэм унӀхэр зиунаеу щытхэм алыагъӀӀсыным фӀэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «ФӀтӀэрыбӀэу зӀхӀт унӀхэм яигъӀкӀотыгъэ гъӀцӀкӀӀжынын зӀшӀохыгъэнымкӀэ лӀфыгъо зауӀэхэм яхылаагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья ия 7.6-рэ пункт, джащ фӀдӀэу Урысые Федерацием псӀӀпӀхэмкӀэ и Кодекс ия 13-рэ статья ия 8.6-рэ пункт атегъӀпсыхагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешӀы:

1. ФӀтӀэрыбӀэу зӀхӀт унӀхэм яигъӀкӀотыгъэ гъӀ-

цӀкӀӀжынын зӀшӀохыгъэнымкӀэ фондым игъӀпсын зэрӀкӀоштӀым фӀэгъэхыгъэ къӀбарыр чӀыплӀэ зыгъӀорышӀӀжыным икӀулыкӀухэм унӀхэр зиунаеу щытхэм гуадзӀм диштӀэу алыагъӀӀсыныу.

2. Адыгэ Республикэм псӀӀлӀшӀынымкӀэ, транспортымкӀэ, унӀ-коммунальнэ ыкӀи гогу хъызмӀтымкӀэ и МинистерствӀэ мы унашъом игъӀцӀкӀӀэн зэрӀкӀорӀр ыулӀӀӀкӀунӀэу пшӀӀэрылӀ фӀэшлыгъэнэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӀэ Александр НАРОЛИН

къ. МыекӀуапэ, чъӀпыогъум и 17, 2018-рэ илъэс N 226

Адыгэ Республикэм лӀфшӀӀнымрӀэ социальнэ хӀхъоныгъӀмрӀкӀэ и МинистерствӀэ иунашъу

Адыгэ Республикэм лӀфшӀӀнымрӀэ социальнэ хӀхъоныгъӀмрӀкӀэ и МинистерствӀэ иунашъоу N 186-р зытетӀэу «Врачым ишӀӀ хӀмылӀӀэу наркотическӀэ ыкӀи психотропнӀэ веществӀохэр зыгъӀфедӀхэрэм яхылӀӀгъэ лӀфыгъо зауӀэхэм афӀэгъэхыгъ» зыфилоу 2018-рэ илъэсым бӀдзӀогъум и 3-м къыдэклыгъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фӀэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 71-р зытетӀэу «Врачым ишӀӀ хӀмылӀӀэу наркотическӀэ ыкӀи психотропнӀэ веществӀохэр зыгъӀфедӀхэрэм яхылаагъ» зыфилоу 2018-рэ илъэсым мӀлылӀфӀэгъум и 23-м къыдэклыгъэр щылӀэныгъэм щыгъӀцӀкӀӀгъэным пае унашъо ешӀы:

1. Адыгэ Республикэм лӀфшӀӀнымрӀэ социальнэ хӀхъоныгъӀмрӀкӀэ и МинистерствӀэ иунашъоу N 186-р зытетӀэу «Врачым ишӀӀ хӀмылӀӀэу наркотическӀэ ыкӀи психотропнӀэ веществӀохэр зыгъӀфедӀхэрэм яхылӀӀгъэ лӀфыгъо зауӀэхэм афӀэгъэхыгъ» зыфилоу 2018-рэ илъэсым бӀдзӀогъум и 3-м къыдэклыгъэм къыклӀӀыкӀорэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм лӀфшӀӀнымрӀэ социальнэ хӀхъоныгъӀмрӀкӀэ и МинистерствӀэ иунашъоу N 186-р

зытетӀэу «Врачым ишӀӀ хӀмылӀӀэу наркотическӀэ ыкӀи психотропнӀэ веществӀохэр зыгъӀфедӀхэрэм яхылӀӀгъэ лӀфыгъо зауӀэхэм афӀэгъэхыгъ» зыфилоу 2018-рэ илъэсым бӀдзӀогъум и 3-м къыдэклыгъэм ия 1-рэ пункт мы къыклӀӀыкӀорӀр хэгъэхъогъэнэу:

«1.4. ОрганизациехӀэу ащ фӀдӀэ цыфхэм япхыгъэ лӀфшӀӀныр зыгъӀцӀкӀӀхэрэм субсидиехэр зӀрӀ-лӀагъӀхӀащтхэр гуадзӀэу N 4-м диштӀэу гъӀпсыгъэнӀэу.».

2. КъӀбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм лӀфшӀӀнымрӀэ социальнэ хӀхъоныгъӀмрӀкӀэ и МинистерствӀэ исайтрӀэ Адыгэ Республикэм икӀӀэралыгъо хабзӀэ игъӀцӀкӀӀӀо кӀулыкӀухэм яофициальнӀэ Интернет-сайтрӀэ аригъӀхӀанӀэу;

— къащыхаутыным пае мы унашъор гъӀзетхӀэу «СоветскӀэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазӀэ къӀэс къыдӀкӀырӀэ официальнӀэ тедзӀгъоу «Адыгэ Республикэм ихӀӀбзӀгъӀуцугъэ зӀхӀгъоӀгъӀхэр» зыфилорэм аӀӀкӀигъӀханӀэу.

3. Мы унашъом игъӀцӀкӀӀэн сӀсӀхъӀкӀэ сылӀыплӀӀӀнӀэу пшӀӀэрылӀ зыфӀӀсӀшӀыжы.

4. ОфициальнӀэу къызыхаутырӀэм ыуж мы унашъом кӀуачӀэ иӀэ мэхъу.

МинистрӀэм игуадзӀэу И. В. ШИРИНА

къ. МыекӀуапэ, чъӀпыогъум и 22-рэ, 2018-рэ илъэс N 295

Искусствэр — тибайныгъ

«Звоницэр» Москва щэжъынчы

Мыекьуапэ итворческэ купышхоу «Звоницэр» Москва клоным ыпэкIэ Дмитрий Гордиенкэм, клэлэ-еджаклохэм талуклагъ. Искусствэмрэ щыIэныгъэмрэ язэпхыныгъэхэм тизэдэгущыIэгъу къащедгъэжъагъ.

щагъ. Мыгъэ ильэс 30 мэхъу. Куп цыклоу «Казачеком» Наталья Уваровар клэщакло ыкIи пащэ фэхъуагъ.

— **Наталья Уваровар цыф цIэрыIу.**

— Медаль «Адыгеим и Щытхъуэхъэр» къыфагъэшъошагъ. Урысыем, Адыгеим, Украинэм культурэмкIэ язаслуженнэ IофышI, Пшызэ изаслуженнэ клэлэгъадж. Непи ар къытхэт, тиупчIэжъагъ. Уваровхэр арых купышхом лъапсэ фэзышыгъэхэр.

Ильэс 30-р макIэп

— **Купыр ыльэ зытеуцом, фестивалзу, зэнэкьокъоу зыхлэжъагъэхэм япчъагъэ къэшъулытагъа?**

— Урысыем ишъольырхэм, Австрием, Германием, Болгарием, Венгрием, Польшэм, Украинэм, Словением, нэмыкIхэм тащыIагъ. Фестиваль-зэнэкьокъоу 100 фэдимэ тахэлэжъагъ. Адыгэ Республикэм иныбжыкIэхэм я Союз ишъуафтын купым къыфагъэшъошагъ. Фестиваль пчъагъэм хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр къащытхыгъэх.

— **Москва хорым хэтхэм яфестивалзу щызэхацищтым Къыблэ шъольырым ыцIэкIэ шъухлэжъэным шъуфэхъазырба?**

— Къыблэм апэрэ чIыплэр къызэрэщыдэтхыгъэм фэшI Москва тагъакло. Урысыем культурэмкIэ и Министерствэ икIаух концерт хэхыгъэ тыхэлэжъэн тимуред. Союзхэм я Унэшхо зэнэкьокъур щыклошт. Орэдищ клэлэеджаклохэм къалошт. Фестивалым дэгъоу зыфэдгъэхъазырыгъэу тэлъытэ.

— **Гухэлъ благуэу шъуиIэхэр къытапIо тшIоугъу.**

— Москва тыкыкIыжмэ, республикэм щыклошт зэхэхъэхэм

тахэлэжъэшт. Ростов, Волгоград хэхухэм, Краснодар крайм япсэу-плэхэм тарагъэблэгъагъ. Тызы-дэклоштыр къыхэтхыгъэгоп.

— **Ильэс 30 шъузэрэхъуэр сыдигъуа зыжъугъэмфэ-кIыцтыр?**

— Тыгъэгъазэм и 8-м Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармония игъэкIотыгъэ концерт щытиIэшт. Ащи хэхъуафкIыгъэу зыфэтэгъэхъазыры.

— **Орэдху къаIохэрэр къы-зыхахырэр тшIогъэшIэгъон.**

— Фольклоры ары тызыщылъыхъорэр. Къээзэкъ культурэр баеу щыт, итарихъ чыжъэу щыIэныгъэм хэхъагъ. Пшызэ, Дон, Сыбыр, нэмыкIхэм якъээзэкъхэм яискусствэ зэфэтэхъысыжъы. ЛъапкIэ IэпIасэхэм ялофшлагъэхэм зафэдгъазэ къэс шэн-хабзэхэм ямэхъани къыдэтэлъытэ.

— **Искусствэм лъапкIэхэр зэфещэх. «Звоницэм» хэт клэлэеджаклохэм ныбджэгъубэ яIэба?**

— Ныбджэгъу, нэлуасэ уимылэу искусствэм ухэтын плъэкIыштэп. Ар щыIэныгъэм сигъэшлыгъэ гупшыс. Узыщыпсэурэ республикэм, къалэм къащедгъэжъэнышъ, искусствэм зэфыщэгъэхэ цыфхэм бэрэ уакъытегушылэн плъэкIышт. Адыгэ Республикэр тэгъэлапIэ, ныбджэгъубэ щытиI. КлэлэцикIу ансамблэхэр зэгъусэхуэ концертхэм ахэлэжъэх. ЯунагъохэмкIэ зэлыкIохуэ аублагъ.

— **«Казачатэмрэ» «Мыекьуапэ инэфыльэхэмрэ» зэгъусэхуэ концертхэр къызэдатых. Къаигоу «Зэфаклор», нэмыкIхэри къызэдашIых.**

— Типшъашъэхэм ягуапэу «Зэфаклор» зэрагъэшлагъ. Адыгэ клалэхэм «Казачатэм» икъашъохэм ащышхэр къашIых. Ахэр зыплъэгъухэкIэ, Iэгу уафытеокIэ

икъурэп. ЗэфэнэгъушIохуэ зэрэ-зэхэтхэм уегъэгъушхо. Адыгэ Республикэм лъапкIэ 100-м ехъу щэпсэу, язэфыщытыкIэхэр искусствэм щагъэпытэх.

— **«Ислъамьер», «Пшызэ икъээзэкъ хор», «Русская удалыр», фэишъафхэри зэгъусэхуэ концертхэм ахэлэжъэх.**

— Нахъыжъхэм къытагъэлъэгурэ щысэр ныбжыкIэхэм ашлогъэшIэгъон. ЛъапкIэу къыбдэпсэурэм ишэн-хабзэхэр, икультура дэгъоу пшIэхэ зыхъукIэ, лъытэныгъэу фэшIырэм имэхъани хэхъошт. Тэ «Ислъамьер», «Налмэсым» тяплъызэ, искусствэ лъагъу къагъэлабгорэм тегъэгъушхо, такIырэплъы. ЗэлашIэрэ композиторэу Нэхэе Аслъан ыныбжъ ильэс 75-рэ зэрэхъурэм фэгъэхъыгъэ Iофтхъабзэхэр республикэм гъэшIэгъонэу щэкIох, тигуапэу тахэлэжъэ.

— **Москва фестивалзу щыклоштым шъузэрэхлэжъэщтым сыда джыри къепIо-лэцтыр?**

— Хэгъэгум ишъольырхэм яхор анахъ дэгъухэр Москва щызэлыкIэ-щтых. Тэ апэрэ чIыплэр къыдэтхы тшIоигъу. Адыгэ Республикэм и Правительствэ, культурэмкIэ Министерствэм, Мыекьуапэ иадминистрации тафэраз. Ахэр ти-пашэхуэ фестивалым зыфэдгъэхъазырыгъ. Ны-тыхэм, клэлэгъаджэхэм, лъэкI зилэхуэ IэпыIэгъу къытэзытыхэрэм гъунэ имылэу тагъэгъушхо.

— **Москва щытхъуцIэр къыщыдэишъухынэу, шъуи-юбилей гъэхъагъэхэмкIэ хэжъугъэунэфыкIынэу шъуфэтIо.**

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **Дмитрий Гордиенкер.**

Зэхъыщагъэр ыкIи къыдэзы-гъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъапкIэ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэпкъэ-гъухэм адырIэ зэпхы-ныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зыдэ-щылэр:
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапэхуэ зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цыкIунэу щытэп. Мы шапхъэ-хэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожъых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, теле-радио-кытэ-хэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темуыр-Кавказ чIыплэ гъэIоры-шIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
3983
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2748

Хэутыным узщы-кIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъаIэр
Дэргэ Т. И.

Редактор шъхъаIэм игуадзэр
МэщIэкъо
С. А.

ПшгъэдэкIыжъ зыхъырэ секретарыр

Хъурмэ
Хъ. Хъ.

Волейбол

Студентхэм язэIукIэгъухэр

Къыблэм ыкIи Темуыр Кавказым ястудентхэм волейболымкIэ язэнэкьокъу Махачкала щыкIуагъ. Адыгэ Республикэм испортсменхэр зэIукIэгъухэм ахэлэжъагъэх.

Мыекьуапэ ихъулыфыгъэ коман-дэу «Динамо-МГТУ-р» 3:0-у Краснодар, Налчык якомандэхэм атекIуагъ. Махачкала иешIа-кIохэр 3:1-у Адыгеим икомандэ къытекIуагъэх.

Апэрэ чIыплэр Махачкала ыхыгъ, ятIонэрэр Мыекьуапэ къыфагъэшъошагъ. Типшъашъэ-

хэм яцэнэрэ чIыплэр къыда-хыгъ. Дагъыстан иешIа-кIохэм апэрэ чIыплэр ахыгъ.

Шэклогум и 17 — 18-м «Ди-намо-МГТУ-р» Урысыем изэнэ-кьокъу хэлэжъэшт. «Кристалл» Воронеж Мыекьуапэ къэкIошт. ЗэIукIэгъухэр спорт Унэшхоу «Ошютенэм» щыклоштых, пчы-

хэм сыхъатыр 5-м ыкIи 6-м аублэщтых.

— «Динамо-МГТУ-р» яцэнэ-рэ чIыплэм щыI, — къыти-луагъ тренер шъхъаIэу, Адыге-им изаслуженнэ тренерэу Пав-ел Зборовскэм. — Махачка-

ла щыклогъэ зэIукIэгъухэм Ни-кита Турсковыр чанэу ахэлэ-жъагъ. «ЕшIэкIо анахъ дэгъу» зыфилорэ щытхъуцIэр къыфагъэ-шъошагъ. Волейболыр зышлогъэ-шIэгъонхэр зэIукIэгъухэм яплъын-хуэ къэтэгъэблагъэх.

НэкIубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.